

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/150/2022
Identifikačné číslo spisu:	7613231540
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7613231540.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. K., D. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Ingrid Kovalčukovou, Košice, Štúrova 22, proti žalovaným 1/ Nemocnica AGEL Krompachy, s.r.o., Krompachy, Banícka štvrť 1, IČO: 36 182 672, 2/ Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Výšné Hágy, Výšné Hágy 1, IČO: 00 227 811, 3/ Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Bratislava, Žellová 2, IČO: 30 794 682, 4/ Pohrebná služba - Rastislav Findura, s.r.o., Spišská Nová Ves, Slovenská 8, IČO: 36 600 580, zastúpenému Advokátska kancelária VIŠŇOVSKÁ, s.r.o., Spišská Nová Ves, Radničné námestie 279/4, IČO: 51 284 731, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 6C/325/2013, o dovolaní žalobkyne proti potvrdzujúcemu výroku I. rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/46/2020 z 21. októbra 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 4/ nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 14. februára 2020 č. k. 6C/325/2013-317 žalobu zamietol (výrok I.) a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.)

1.1. Prvoinštančný súd poukázal na to, že predmetom konania bola civilná žaloba žalobkyne o náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenú v peniazoch, keď podľa žalobkyne žalovaný 1/ pochybil pri liečbe jej nebohého otca nariadenou liečbou liekom V., ktorú nekonzultoval s odborníkmi - kardiológmi a počas ďalšej jeho hospitalizácie došlo aj k predávkovaniu liekom G.. Vo vzťahu k žalovanému 2/ mu žalobkyňa vyčítala, že realizoval na jej otcovi liečbu TBC, pričom nikdy na takúto chorobu netrpel a po jeho smrti ohliadajúci lekár neposkytol relevantné informácie patológovi vykonávajúcemu pitvu, a preto k nebohému bolo pristupované ako k osobe infikovanej TBC ochorením. Žalovanému 3/ žalobkyňa dávala za vinu, že jeho patológ vykonávajúci pitvu bezdôvodne nariadil uzavretie truhly silikónom, kvôli čomu nemohla identifikovať pozostatky svojho otca a nemohla sa s ním ani riadne rozlúčiť. Žalobkyňa žadovala

žalovaného 4/ z dôvodu, že vykonal zasilikovanie truhly bez toho, aby disponoval konkrétnym príkazom či dokladom svedčiacim o dôvodoch pre takýto postup a konal len na základe vlastných domnienok.

1.2. Súd prvej inštancie zistil, že W. K. - otec žalobkyne zomrel dňa X.XX.XXXX a žalovaným 1/ mu bola poskytovaná zdravotná starostlivosť počas jeho hospitalizácie od 14.9.2011 do 19.9.2011 a od 23.9.2011 do 5.10.2011. Žalovaný 2/ mu poskytoval zdravotnú starostlivosť od 17.10.2011 do 6.11.2011 a v tomto zariadení aj W. K. zomrel. Na pracovisko žalovaného 3/ bolo privezené telo nebohého na pitvu dňa 7.11.2011, spolu so sprievodným listom na klinickú pitvu a za bezprostrednú príčinu smrti bolo označené zlyhanie chronicky poškodeného srdca. Pre potvrdenie resp. vylúčenie špecifického tuberkulózného zápalu 6. a 7. stavca hrudnej chrbtice bolo odobrané tkanivo vzorky a po špecifickej kultivácii bol urobený záver, že diagnóza tuberkulózného zápalu potvrdená nebola. Uviedol, že popri civilnej žalobe sa viedlo aj trestné stíhanie začaté, pre prečin usmrtenia na OR PZ v Spišskej Novej Vsi pod ČVS: ORP-XXX/OVK-SN-XXXX, keď uznesením zo dňa 27.2.2015 trestné stíhanie bolo zastavené, pretože bolo nepochybné, že skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie, nie je trestným činom a nie je dôvod ani na postúpenie veci. Z prepúšťacej správy žalovaného 2/ zo dňa 7.11.2011, v liste o prehliadke mŕtveho aj v sprievodnom liste na klinickú pitvu bolo uvedené základné ochorenie - špecifický tuberkulózný zápal stavcov hrudnej chrbtice. Z prehlásenia o poučení vystaveného Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zo dňa 8.11.2011 mu vyplynulo, že poverený zamestnanec žalovaného 4/, ktorý vykonával dňa 8.11.2011 prepravu ľudských pozostatkov otca žalobkyne prehlásil, že bol poučený pitvajúcim lekárom o spôsobe prevozu zomrelých, ktorí boli v čase úmrtia nakazení infekčným ochorením. Z pitevnej správy bolo podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že výsledok bol žiadateľovi zaslaný dňa 6.12.2011, a preto pitevný protokol mohol byť najskôr vystavený dňa 6.12.2011. Súd prvej inštancie citoval zistenia vyplývajúce z protokolov o vykonanom dohľade žalovaného 3/ zo dňa 22.2.2012 a 12.3.2012 a citoval podstatný obsah výpovedi svedkov MUDr. B. N. a MUDr. V. N..

1.3. Prvoinštančný súd zároveň poukázal na to, že zamietol návrh na doplnenie dokazovania výsluchom svedka MUDr. B., ktorý mal byť lekárom kardiológie Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb v Košiciach, ktorý mal nastaviť podľa žalobkyne liečbu ochorenia srdca jej otca, považujúc ho za nedôvodný vzhľadom na rozsah vykonaného dokazovania, a to aj čítaním listiny znaleckého posudku č. XX/XXXX zabezpečeného v trestnom konaní a protokolov žalovaného 3/. Zaoberal sa aj zisteniami plynúcimi zo znaleckého posudku vypracovaného pre účely trestného konania pod č. XX/XXXX a to znaleckou organizáciou - Inštitútom forenzných medicínskych expertíz s.r.o., podľa ktorého nebohý pacient pre podozrenie na špecifický proces - tuberkulózu bol preložený do zariadenia žalovaného 2/, kde dňa 6.11.2011 zomrel, pričom počas uvedenej hospitalizácie nedošlo k odbornému pochybeniu v diagnostickom ani aplikovanom terapeutickom postupe, aj pitva potvrdila akútne kardiálne zlyhanie a napriek tomu, že sa špecifický proces u pacienta neskôr nepotvrdil, bolo v danom čase po dostupných vyšetreniach klinické podozrenie na tuberkulóznú spondylodiscitídu vysoko opodstatnené a dôvodne zahájená špecifická antituberkulózná liečba a išlo tak o jednoznačne správne postupy a zo súdneho hľadiska tak išlo o úmrtie z chorobných príčin a úmrtie pacienta bolo neodvratné a nenastalo v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Uviedol ďalej, že aj návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania ustanovením znalca, ktorý by mal preveriť postup žalovaného 1/ ohľadne poskytovanej zdravotnej starostlivosti počas hospitalizácie otca zamietol, pretože už vykonaným dokazovaním ustálil potrebný skutkový stav pre rozhodnutie vo veci.

1.4. Prvoinštančný súd sa ďalej zaoberal podmienkami priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Špecifikoval, ktoré konkrétne pochybenia namietala žalobkyňa u jednotlivých žalovaných a dospel k záveru, že ich konanie nevykazuje znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne resp. postmortálnej ochrany osobnosti jej nebohého otca. Nebolo preukázané, že by konaním povereného zamestnanca žalovaného 1/ došlo k odbornému pochybeniu v diagnostickom ani aplikovanom terapeutickom postupe, a teda ani k pochybeniu v poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Vo vzťahu k žalovanému 2/ uviedol, že otec žalobkyne bol do tohto zdravotníckeho zariadenia preložený zo Všeobecnej nemocnice s poliklinikou Levoča pre klinické podozrenie na špecifický tuberkulózný zápal hrudnej chrbtice, pričom sa nepreukázalo, že by počas hospitalizácie došlo k odbornému pochybeniu v diagnostickom a aplikovanom terapeutickom postupe, pričom v tomto zariadení otec žalobkyne umrel náhle na akútne srdcové zlyhanie. Patologicko-anatomická pitva sa vykonala na pracovisku žalovaného 3/ a jeho poverený zamestnanec vydal

prehlásenie o poučení zo dňa 8.11.2011 pre povereného zamestnanca žalovaného 4/ o spôsobe a prevoze zomrelého, u ktorého bolo podozrenie z infekčného ochorenia, a teda žalovaný 3/ pri uskutočňovaní dohľadu ako aj pri postupe v spojení s pitvou nebohého pacienta konal v súlade so zákonom a nezasiahol neoprávnene do osobnostných práv. Napokon ani žalovaný 4/ svojim povereným zamestnancom neoprávnene nezasiahol do osobnostných práv, pretože konal na základe prehlásenia o poučení a následne zasílikoval rakvu.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom sp. zn. 3Co/46/2020 z 21. októbra 2021 potvrdil rozsudok o zamietnutí žaloby vo vzťahu žalobkyne a žalovaných 2/, 3/ a 4/ (výrok I.), vo vzťahu žalobkyne a žalovaných 2/, 3/ a 4/ žalobkyni nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným náhradu nepriznal (výrok II.) a vo vzťahu žalobkyne a žalovaného 1/ zrušil rozsudok o zamietnutí žaloby a o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok III.)

2.1. U žalovaných 2/, 3/ a 4/ sa podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie detailne zaoberal tvrdeniami žalobkyne, ktoré mali svedčiť o ich chybách a nesprávnom postupe a správne dospel k záveru, že ich konaním, resp. opomenutím nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne a s jeho odôvodnením, ktoré v tomto smere možno pokladať za postačujúce, sa stotožnil aj odvolací súd.

2.2. Žalovanému 2/ žalobkyňa vyčítala, že ústav na jej nebohom otcovi realizoval liečbu TBC, pričom nikdy takouto chorobou netrpel a po jeho smrti ošetrojúci lekár zrejme neposkytol patológovi, vykonávajúcemu pitvu, relevantné informácie. Nebohý W. K. bol u žalovaného 2/ hospitalizovaný od 17.10.2011 do 6.11.2011 na oddelení mimoplúcnej tuberkulózy. Tuberkulóza spondylodiscitída mu bola diagnostikovaná na základe CT a RTG vyšetrenia a aplikovaná bola antituberkulotická liečba. V konaní nebolo preukázané, že by pri liečbe nebohého žalovaný 2/ odborne pochybil a žalobkyňa vo vzťahu k tomuto žalovanému ani nešpecifikovala, ktorým závažným konkrétnym konaním malo byť zasiahnuté do jej osobnostných práv.

2.3. U žalovaného 3/ žalobkyňa namietala, že jeho zamestnanec - patológ po vykonanej pitve bezdôvodne nariadil uzavretie truhly silikónom, kvôli čomu pozostatky nebohého nemohla riadne identifikovať a ani sa s otcom rozlúčiť. Namietala aj okolnosti samotnej pitvy. Z dokazovania vyplynulo, že dňa 8.11.2011 bola na pracovisku žalovaného 3/ vykonaná pitva nebohého otca žalobkyne. Ako príčina smrti bolo stanovené zlyhanie chronicky poškodeného srdca a pre potvrdenie, či vylúčenie špecifického tuberkulózneho zápalu 6. a 7. stavca hrudnej chrbtice boli odobrané tkanivové vzorky stavcov a tieto postúpené na kultiváciu a ďalšie vyšetrenie. Ani pri samotnej pitve nemohlo byť tak skonštatované, či nebohý trpel tuberkulóznym zápalom stavcov a naďalej trvalo podozrenie na toto ochorenie. Keďže aj podozrenie na tuberkulózu patrí medzi nebezpečné a prenosné ochorenie, bol zamestnanec pohrebnej služby poučený lekárom, revidujúcim pitvu o spôsobe prenosu ľudských pozostatkov uložením do vzduchotesne uzatvárateľnej rakvy, vybavenej nepriepustnou vložkou a išlo v záujme zabránenia ohrozenia nakazením infekčným ochorením o konečnú rakvu. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, aby žalovaný 3/ pri závažnom podozrení na prítomnosť nebezpečného prenosného ochorenia u nebohého neprimerane a bezdôvodne vybočil z rámca zákonom predpokladaného postupu a dopustil sa tak excesu a teda odvolací súd mal za to, že ani u tohto žalovaného nemožno konštatovať zásah do osobnostných práv žalobkyne.

2.4. Rovnaký záver platil i u žalovaného 4/, pri ktorom nebolo preukázané, že by výlučne na základe vlastných domnienok zabránil žalobkyni a ďalším pozostalým sa s nebohým riadne rozlúčiť. Žalovaný 4/ bol viazaný poučením príslušného lekára o spôsobe prevozu zomrelého, ktorý mal byť nakazený infekčným ochorením (viď prehlásenie o poučení na č. I. 12), keď nakoniec i v objednávke pohrebu bolo do konečnej sumy zahrnuté aj uzavretie rakvy silikónom (viď objednávku na č. I. 155 súdneho spisu). Pri existujúcom podozrení na prítomnosť infekčného ochorenia u nebohého žalovaný 4/ musel konať opatrne, v záujme predídenia ohrozenia tretích osôb infekčnou chorobou a riadiac sa pokynmi príslušného lekára, ani tento žalovaný nezasiahol nedovolené do chránených práv žalobkyne.

2.5. V prípade žalovaného 1/ však podľa odvolacieho súdu neboli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku a v tejto časti odôvodnenie rozsudku nebolo dostatočné a presvedčivé. Žalovaný 1/ podľa žalobkyne pochybil pri liečbe jej nebohého otca nariadenou liečbou liekom V., ktorý podľa nej spôsobil u nebohého závažnú alergickú reakciu, ktorá bola spôsobilá ovplyvniť činnosť jeho srdca a zhoršiť jeho zdravotný stav, keď počas hospitalizácie došlo u nebohého aj k predávkovaniu liekom G., jeho

následnému vysadeniu a indikovaní ďalšej nevhodnej liečby. Pri posudzovaní možného zásahu žalovaného 1/ do práv žalobkyne sa súd prvej inštancie obmedzil iba na strohé konštatovanie o nepreukázaní odborného pochybenia poverených zamestnancov tohto žalovaného v diagnostickom a aplikovanom terapeutickom postupe, a teda ani pochybenia v poskytovaní zdravotnej starostlivosti otcovi žalobkyne. Zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom svedka MUDr. B. súd prvej inštancie vysvetlil tým, že už vykonané dokazovanie pokladá za dostatočné, keď prečítal listiny znaleckého posudku č. XX/XXXX zabezpečovaného v trestnom konaní. Žalobkyňa pritom počas konania pred súdom prvej inštancie zdôvodňovala, prečo navrhla vypočuť MUDr. B. k okolnostiam liečby nebohého a navrhla vo veci vypracovať aj nový znalecký posudok, prípadne vypočuť osoby, podieľajúce sa na vypracovaní znaleckého posudku v trestnom konaní, pokladajúc tento za nedostatočný a tieto návrhy sčasti urobila ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku.

2.6. Podľa odvolacieho súdu otázka, či žalovaný 1/ porušil v rámci liečebno-preventívnej starostlivosti o nebohého otca žalobkyne určitú konkrétnu právnu povinnosť alebo nie, je otázkou právneho posúdenia veci, zodpovedanie ktorej patrí výlučne súdu, ktorý pre svoje rozhodnutie musí mať príslušné podklady, zabezpečované v súčinnosti so stranami sporu. Tým však musí vytvoriť priestor na predloženie dôkazov a s ich dôkaznými návrhmi sa musí starostlivo vyporiadať a svoj postup aj zrozumiteľne odôvodniť. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znovu posúdiť návrhy na dokazovanie strán sporu, predovšetkým vzhľadom na priebeh konania žalobkyne, zvážiť opätovne ich relevantnosť a vec rozhodnúť a toto rozhodnutie odôvodniť v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP a ustálenými zásadami súdnej praxe, uviesť právne závery, ktoré boli zo skutkového stavu vyvedené, aby tak boli dané jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, vrátane námietok žalobkyne vznesených v priebehu odvolacieho konania.

3. Proti potvrdzujúcemu výroku I. uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namieta v súvislosti s tým, že ak odvolací súd uznal vo vzťahu k žalovanému 1/, že prvostupňový súd porušil jej právo na spravodlivý súdny proces tým, že odmietol jej návrhy na vykonanie dokazovania výsluchom MUDr. B. ako aj návrh žalobkyne ustanoviť do konania znalca a nechať vypracovať nový znalecký posudok, tak v takom prípade bolo potvrdenie zamietnutia žaloby vo vzťahu k ostatným žalovaným predčasné, a to s ohľadom na podstatu dôvodov, pre ktoré žalobkyňa vykonanie týchto dôkazov navrhovala. Výsluch svedka MUDr. B. navrhla žalobkyňa za účelom zistenia, či bol ako osobný kardiológ otca žalobkyne v rozhodnom období oslovený niektorým z dotknutých žalovaných za účelom konzultácie nasadzovanej liečby, či bol nimi požiadaný o vyjadrenie k možným nežiaducim komplikáciám. Návrh na ustanovenie znalca a nariadenie znaleckého dokazovania z rovnakých dôvodov nemožno vzťahovať len k žalovanému 1/, pričom ustanovenie nestrannej odborne spôsobilej osoby pre oblasť zdravotníctva je opodstatnená aj s ohľadom na obranu žalovaných. Ak súdy nižšej inštancie uzavreli, že z RTG a CT vyšetrení jej nebohého otca bolo zistené dôvodné podozrenie na špecifický (tuberkulózny) zápal, boli podľa jej názoru povinné v odôvodnení svojich rozsudkov zároveň konkretizovať, resp. jednoznačne označiť, ktoré konkrétne vyšetrenie, kedy a kým vykonané stanovuje práve túto diagnózu. Podľa žalobkyne celý proces dokazovania aj ohľadom splnenia povinnosti lekárov vykonávajúcich pitvu ohlásiť príslušnému regionálnemu úradu podozrenie z nebezpečnej nákazy neb. pána K. bol zavádzajúci, keď práve žalovaní samy postupovali v konaní zavádzajúcim spôsobom, čo osobitne platí vo vzťahu k výpovedi MUDr. N. (pítevná lekárka), ktorá vypovedala o tom, ako celú vec operatívne konzultovala s úradom, pričom MUDr. N. nemal o tom, že by sa niečo hlásilo žiadnu vedomosť. Vo vzťahu k žalovanému 4/ žalobkyňa vyčítala odvolacieho súdu, že z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva, z akého dôvodu sa odvolací súd stotožnil so závermi prvostupňového súdu o tom, že žalovaný 4/ sa nemal v rámci výkonu svojej činnosti riadiť záväzným právnym predpisom, ktorým je preňho predovšetkým zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, ale namiesto toho mal celý postup upravený zákonom odignorovať a bez splnenia zákonných podmienok vychádzať len z akéhosi všeobecného poučenia o spôsobe nakladania s infekčnými pozostatkami. Žalobkyňa namietala zároveň rozpor vo výpovedi žalovaného 4/, ktorý tvrdil, že za pomoci pracovníka, ktorý asistoval pri pitve telo obliekli a priamo tam v nemocnici uložili do konečnej rakvy, ktorú následne uzatvorili. Vo vzťahu k tejto výpovedi žalovaného 4/ však samotná pitvajúca lekárka MUDr. N. a následne aj revidujúci lekár MUDr. N., v rozpore s tvrdením žalovaného 4/ naopak jednoznačne vylúčili

akúkoľvek možnosť obliekania nebohého po pitve a už vôbec nie spôsobom, ako to popísal žalovaný 4/. Tým, že súd nereflektoval na tento opakovane prednášaný návrh žalobkyne a systematicky odmietal ustanovenie znalca, udržiaval tak počas celého konania stav evidentnej nerovnosti strán sporu, a v tejto atmosfére aj vykonával celé dokazovanie, čím podľa názoru žalobkyne porušil právo na spravodlivý proces.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné.

4.1. Žalovaný 3/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, aby ho dovolací súd ako neprípustné odmietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP nie je prípustné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. V danom prípade žalobkyňa vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti (bod 3.)

15. Žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP de facto tým, že nižšie súdy nesprávne a neúplne zistili skutkový stav, nevykonali všetky ňou navrhnuté dôkazy, vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili a tak dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam. V súvislosti s tým namietala i nedostatočné odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozhodnutia súvisiace predovšetkým s procesom vykonávaného dokazovania.

16. Vzhľadom na uvedené dovolacie námietky najvyšší súd poukazuje na znenie § 185 ods. 1 CSP, v ktorom je uvedené, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Z tohto ustanovenia vyplýva, že súd nemusí vykonať všetky stranami sporu navrhnuté dôkazy a výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevyhlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať relevantný skutkový poznatok. Táto, súdu respektíve sudcovi zákonom daná možnosť výberu dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je súčasťou princípu voľného hodnotenia dôkazov (viď napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 64/1997, resp. najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/13/2012). O tom, či súd vykoná alebo nevykoná navrhovaný dôkaz nevydáva žiadne rozhodnutie, má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/242/2013). Nevykonanie dovolateľkou navrhovaného dokazovania vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/, 4/, resp. podľa jej presvedčenia relevantných dôkazov, preto nemožno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (pozri

17. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že tento dospel k záveru o neodôvodnenosti žaloby žalobkyne vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ a 4/. Predovšetkým na základe skutočností, že ich konaním resp. opomenutím konania nemohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne. V súvislosti s námietkou žalobkyne, prečo odvolací súd nevykonal ňou navrhované dokazovanie ustanovením znalca a výsluchom MUDr. B. aj vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ a 4/, dovolací súd upriamuje pozornosť žalobkyne na body 23 až 26 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom poukázal na to, prečo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/, 4/ nepovažoval za preukázaný a preto vo vzťahu k nim ani nemal potrebu vykonať navrhované dokazovanie.

18. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je aj dovolacia námietka žalobkyne týkajúca sa prípadného nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za nadálej aktuálne.

19. K hodnoteniu dôkazov súdmi nižších inšancií dovolací súd poukazuje na to, že do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovné upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, keďže vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporne aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

20. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

21. V danom prípade obsah spisu nedáva ani podklad pre záver, že nižšie súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany, ako aj rovnakú možnosť navrhovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

22. Samotná skutočnosť, že dovolateľka bola v spore neúspešná, nemôže sama osebe viesť k presvedčeniu, že v konaní bola znevýhodnená na úkor strany žalovaných, a tým došlo k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

23. Dovolateľka vyčíta odvolaciemu súdu i nepreskúmateľnosť rozsudku vo vzťahu k dovolaním napadnutému potvrdzujúcemu výroku I. K danej námietke najvyšší súd uvádza, že v posudzovanom prípade je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd vysvetlil dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalobkyne, ktorými sa podľa neho nepodarilo spochybniť podstatu dôvodu zamietnutia žaloby vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/ a 4/. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

24. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nedôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

25. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalovaných 2/, 3/ a 4/ na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.